

VII. évfolyam.

Ujvidék, 1915. február 7.

7. szám.

Háború és népesedés.

A háboru egész más világitásba helyezte a nemzet erejét és erejének pótlandó hiányait. Sok erkölcsi erőt szabadított fel; de bevilágított nem egy olyan erkölcsi és nemzeti defektusba is, amelyet ugyan láttak és szóvá is tettek a társadalmi kérdésekkel foglalkozó egyének, de a társadalom, amely nem érezte közvetlenül nyomását, nem igen vetett rá ügyet.

A háboru komoly gondolkodásra kényszeríti az egész értelmiséget; véres tanulságaival különösen nyomatékosan bizonyítja, hogy a nemzet politikai és kulturális életképességének és fejlődésének minő nagy fizikai és erkölcsi föltételei vannak.

Látjuk, hogy fizikai képesség, a haladó arányban való népszaporodás minő tömegnek csatasorba állítását teszi lehetővé Oroszország részéről, minő iszonyu erőfeszítésre kényszerít minket és szövetségünket. De látjuk azt is, a harc képes emberek minő tömegével tudja ellensúlyozni szövetkezett ellenségeit Németországnak.

Magyarországon pedig ezenkívül a békében is nagy politikai és kulturális érdeke a magyarságnak, hogy számbelileg is, ne csak a lassabb beolvátszással, hanem a természetes szaporodás útján is gyarapodjék. Ennek a gyarapodásnak az újabb két évtizedben veszedelmes ellensége támadt. Amíg Németország népessége körülből tizenhat százalékkal szaporodott tíz év alatt, nálunk a legutóbbi népszámlálás alig felét állapította meg ennek az arálynak, ami már hanyatlást jelentett. És ennek az oka nem csupán a kivándorlás volt, hanem egy más, erkölcsileg is veszedelmes jelenség, a malthusianizmus egyik gyakorlati megnyilatkozása: a születések csökkenése. És a születések egyik jobban és jobban elharapódzó tényezője az ugynevezett egyke-rendszer.

Erről az erkölcsi kórságról, amelyet francia betegségek is nevezhetnének, mert éppen Franciaországban uralkodik legjobban, már többen irtak Magyarországon, kiváló férfiak; de a háboru adott rá legszembetűnőbb alkalmat, hogy egész veszedelmességében láthassuk és az ellene való harcot megindítsuk.

Fölimerték ezt és fel is jajdultak miatta politikusok és szociológusok Franciaországban. De már későn, hogy Franciaországnak a miatt való politikai hanyatlását megakadályozzák. Mert hogy Franciaország most már önvédelmi harccá lett háborujában kénytelen a fejletlen tizennyolc éves ifjakat is csatasorba állítani, mivel nincs már tartalék-emberanyaga, az a születések csökkenésének, a népesség folytonos fizikai dekadenciájának nem csak tünete, hanem oka is. És Franciaország még esetleg győzelmesen bevégezhetett háboruja után

is legyőzött marad. Elvesztett emberanyagát nem képes pár évtized alatt pótolni. Sőt jövő generációjától sem várható hosszú ideig erősebb fizikai és propagáló képesség, mert hiszen a mi még java férfiai volt, az most elpusztul. Ellenben Németország akárminő nagy veszteségét nagy természetes szaporodásánál fogva könnyen fogja pótolni, legifjabb nemzedéke, amely nemsokára teljes propagatív erejét kifejtheti, rendkívül erős tartalékerőt képvisel. Néptömegével tehát, amely amellet egyre nagyobb hatalommal veszi birtokába a kultúra és közgazdaság eszközeit, a fizikai törvénnyel fogva is ellenállhatatlan sullyal nehezedik, rá majd szomszédjára.

Magyarországon még inkább kell a nemzeti erőt számbeli sullyal is növelni. Szükségünk van rá először azért, mert a számbeli vérvesztés előtt megpótolnunk kell. Ez természetes kötelesség.

De szükségünk van a magyar nemzet növekvő szaporodására azért is, mert a szomszedságunkban levő ellenséges tömegekkel szemben számbeli sulyunkkal is kell erősíteni a védőfalat. A népszaporodás arányának nemcsak fenntartása, hanem növelése is ránk magyarokra nézve tehát elsőrendű politikai szükségesség. Amíg tehát azon is iparkodunk kell, hogy kellő gazdasági politikával helyet adjunk az Amerikából visszatelphetőknak, teret kell juttatnunk és a háboru után minden emberünknek, habár egy talpalatnyi anyaföldet is, de adni kell neki, hogy itt élhessen és erősítse e nemzetet.

Közgyűlés.

Törvényhatóságunk új alakulásában január 30-án, szombaton tartotta első közgyűlését. A gyűlés mindvégig a bizottságok megválasztásával volt elfoglalva. Matkovits Béla főispán üdvözölte az új bizottsági tagokat. Jelentést tett Tisza István gróf miniszterelnök és Sándor János belügyminiszter látogatásáról. Ugy a miniszterelnök, mint a belügyminiszter teljesen meg voltak elégedve Ujvidék közegészségi intézményeivel. Örvendetes tudomásul szolgál. A napirend első választását a központi választmány megalakítása képezte. Tagjai lettek: Gál Ödön dr., Grossinger János, Königstättler Ottó dr., Milics Tivadar dr., Molnár Hugó, Herzog István, Szlezák Lajos dr., Vilics Márk, Göbel Lajos, Szabó Lajos dr., Cselikovics Vilmos és Nikolics Sándor dr.

Adófelszámolási bizottság: Balassa Henrik, Stefanovics Lyubomir és Königstättler Dusán. Póttagokul: Jankovits Pál dr., Leitner Benő dr. és Menrath József választottak. Ezután Profuma Róbert alpolgármester terjeszti be jelentését, mely szerint a közigazgatás menetéről nyerünk hí képet és megnyugtatót az egészségi állapotokról. Ezután a többi bizottságokat választják meg, melyek a következőképpen alakultak:

Az egyhangulag megejtett választások eredménye a következők:

Igazoló választmány: Königstättler Ottó dr., Ámon Pál dr., Gál Ödön dr., Milics Tivadar dr., Geiszler József. A főispán törvényadta jogánál fogva kinevezte elnöké Szlezák Lajos dr.-t, tagokká Kassowitz Ármin dr., Dietzgen

Gábor és Megyesi Ferencz törvényhatósági biztagokat.

Allandó bíráló választmány: Szlávi János, Gavanszky Tivadar dr., Brunner Ede, Balassa Henrik és Freund Ede dr.

Számmonkérőszék: Szlezák Lajos dr. és Milics Tivadar.

Égésügyügyi bizottság: Kassowitz Ármin dr., Hoffmann Miksa, Linarics Vilmos, Szvinyarev Miladin dr., Plavics Gábor, Lusztig Nándor dr., Herzog István, Vilics Márk, Leitner Benő dr. és Grossinger János.

Népnevelési bizottság: A törvényhatóság részéről: Kassowitz Ármin dr., Szlávi Kornél dr., Dietzgen Gábor, Megyesi Ferenc, Milics Tivadar, Nikolics Sándor dr., Pap Sándor dr., Gavanszky Tivadar dr., Ámon Pál dr., Vilics Márk, Urbán Ignác, Krón Károly. Felekezeti tanítók: Léh Jakab, Ruzsics Dusán, Száraz Ferenc, Karner Teofil, Székely Salamon és Manójló József.

Állásdöntő és menedékházak felügyelőbizottsága: Mijatovics Milos, Cselikovits Vilmos, Kron Károly, Molnár Hugó, Kubinyi Károly dr., Obradovics György, Vilics Márk, Plavics Gábor, Geiszler József, Ámon Pál dr., Profuma Róbert és Königstättler Dusán.

Az esküdtépek egyének összeiró bizottsága: I. ker. Magyar György, Schubert Rezső; II. ker. Kincses Endre, Cselikovics Vilmos; III. ker. Sztójkovics Száva, Herzog István; IV. ker. Mogin Száva, Rákics Glisa; V. ker. Zsikics Milos, Mijatovics Milos.

Bizalmiférjak az esküdtépek egyének összeiró bizottságához: Freund Ede dr., Grigorievics Milivoj dr., Fischer Sándor, Sztójkovics Száva, Wagner Lajos és Róza Miksa dr.

Dobellenőrző-bizottság: Bauer Gyula és Dietzgen Imre.

A teljesen ismeretlen és távollevő védőkötelesek puhatoló bizottsága: Adamovich Sándor, Ernst József, Teubner János, Grigorievics Milivoj dr., Mayor József, Schaffer Samu, Obradovics Gyóka, Schubert Rezső, Rainer Simon és Róza Miksa dr.

Allandó gazdasági bizottság: Szlezák Lajos dr., Dietzgen Gábor, Linarics Vilmos, Urbán Ignác, Milics Tivadar, Gál Ödön dr., Kurtz Kornél, Ernst József, Freund Ede dr., Jankovics Pál dr., Kassowitz Ármin dr., Brunner Ede, Vilics Márk, Sztójkovics Száva, Königstättler Otto dr., Gavanszky Tivadar dr., Balassa Henrik, Mayer Oszkár dr., Kubinyi Károly dr., Mayor József, Grossinger János, Gerich István, Kron Károly, Cselikovits Vilmos és Obradovics György; póttagok: Zsikics Milos és Mijatovics Milos.

Pénzügyi és költségvetési bizottság: Balassa Henrik, Siebold Ádám, Dietzgen Gábor, Plavics Gábor, Kubinyi Károly dr., Grigorievics Milivoj dr., Brunner Ede, Königstättler Dusán, Kron Richárd és Mayor József.

Az építési bizottság: Hoffmann Miksa, Linarics Vilmos, Königstättler Otto dr., Menrath József, Stefanovics Lyubomir és Sztójkovics Száva.

Építés ellenőrző-bizottság: Hoffmann Miksa, Linarics Vilmos, Grigorievics Milivoj dr., Stefanovics Lyubomir, Roth Vilmos és Markovics Lázár dr.

A kövezési, vízvezetési, csatornázási és közvilágítási bizottság: Linarics Vilmos, Hoffmann Miksa, Milics Tivadar, Kassowitz Ármin dr., Herzog István, Szvinyarev Miladin dr., Kurz Kornél, Lusztig Nándor dr., Königstättler Ottó dr. és Gerich István.

A tanügyi és közművelődési bizottság: Megyesi Ferenc, Hoffmann Miksa, Molnár Hugó, Gál Ödön dr., Freund Ede dr., Vilics Márk, Ámon Pál dr., Gavanszky Tivadar dr., Urbán Ignác és Geiszler József.

A jövedéki adóhivatali ellenőrző bizottság: Obradovics Gyóka, Königstättler Ottó dr.,

Roth Vilmos, Georgievics János, Dietzgen Gábor és Brunner Ede.

Személyi bizottság: Mayer Oszkár dr., Dietzgen Imre, Königstättler Ottó dr., Jankovics Pál dr., Vilics Márk és Lusztig Nándor dr.

Az árvédelmi bizottság: Roth Vilmos, Zsikics Milos, Sztójkovics Száva, Hoffmann Miksa, Mogin Száva, Ernszt József, Kurtz Kornél, Rainer Simon, Rózsa Miksa dr., Linarics Vilmos, Miroszávyevics Koszta, Schubert Rezső, Teubner János, Hadzsi Koszta dr., Pap Sándor dr., Cselikovits Vilmos, Nikolits Sándor dr., Rákics Milos, Gál Ödön dr. és Kassowitz Armin dr.

Pénztárvizsgáló bizottság: Miroszávyevics Koszta, Brunner Ede, Dietzgen Gábor és Cselikovits Vilmos.

Jugudjópólasztmány: Megyesi Ferenc, Vilics Márk, Linarics Vilmos, Mayer Imre, Szlavy János, Hadzsi Koszta dr., Geiszler József és Milics Tivadar.

A szegényház igazgatósága: Szlávi Kornél dr., Menráth József, Teubner János, Obrádovics György, Plávics Gábor, Kurtz Kornél, Ámon Pál dr., Herzog István és Sztójkovics Száva.

Arvaszéki ülnökök: Gavanszky Tivadar dr., Gál Ödön dr., Königstättler Ottó dr., Megyesi Ferenc, Schubert Rezső, Cselikovits Vilmos, Dietzgen Gábor, Szlávi Kornél dr., Rainer Simon, Urbán Ignác, Plávics Gábor, Fischer Sándor, Ámon Pál dr., Csirics A. Milán dr., Kron Richárd és Siebold Ádám.

Villamos művek létesítésének ellenőrzésére szóló ad hoc bizottság: Hoffmann Miksa, Jovánovics T. Milán, Freund Ede dr., Kassowitz Armin dr., Dietzgen Gábor és Ernst József.

Az állandó dunai hid ad hoc bizottsága: Hoffmann Miksa, Linarics Vilmos, Stefanovits Lyubomir, Adamovich István dr., Grossinger János, Dietzgen Gábor, Szlezák Lajos dr., Kron Károly, Brunner Ede, Balassa Henrik, Szvinyarév Miladin dr. és Kassowitz Armin dr.

Műszaki ellenőrző ad hoc bizottság: Szlavics István, Hoffmann Miksa, György Alajos és Hollós Márton.

Járpártoló ad hoc bizottság: Menráth József, Mayor József, Szentiványi Armin dr., Kassowitz Armin dr., Dietzgen Gábor, Fischer Sándor, Gerich István, Kurtz Kornél, Jovánovics T. Milán, Miroszávyevics Koszta és Ernst József.

A főügyész helyettesítésére hivatott ügyész az 1876. VI. t.-c. értelmében: Grigorievics Milivoj dr.

Olvasóink előtt eléggé ismeretes Abau-Torna vármegye hazafias átirata, melyhez törvényhatóságunk is a tanácsnak az alábbiakban közzölt köriratában kifejezett érveléssel egyhanguan hozzájárult.

Ujvidék szabad királyi város törvényhatósági bizottsága hazafias örömmel állapítja meg, hogy a város lakossága ismétetlen tanujelét adta mely hazaszeretéből fakadó áldozatkészségének, mellyel magától minden nélkülözhetőt megvonva bőségesen kivészi részet nemzetünk hősiességének terheiből; büszke csodálattal kíséri a város közönsége a monarchia dicső hadseregének és ezek között különösen a haciéné küzdő magyar katonáink hátartalan bátorsággal párosult hősiesség magatartását, mely soha el nem múló ragyogó bizonyítéka annak, hogy hős katonáink áthatva a hazaszeretetnek mindent legyőző nemes érzésétől, átérzik ezeréves multu nemzetünk magasztos hivatását.

Ép azért, midőn a város közönsége kifejezi ama reményét, hogy a magyar nemzet eme hősiesség erőfeszítése a magyar nemzet részére is megtermi a gyümölcsét, felirattal kéri a m. kir. kormányt, hogy annak idején hasson oda, hogy ezek a gyümölcsök a magyar nemzet legértékesebb javaiban t. i. tekintélyének, sulyának, politikai hatalmának és érvényesülésének fokozásában, a monarchiának a 67-iki kiegyezésben biztosított paritásos szerkezetében megvalósuljanak és ezáltal oly politikai helyzet biztosítsák a magyar nemzet számára, amelyben teljes mértékben érezethesse áldásos hatását a nemzet és király közötti teljes harmonia elnémuljanak a még mindig létező centralisztikus vagy föderalistikus áramlatok s a magyar nemzet általános becsüléstől, tekintélytől és bizalomtól övezve foglalhassa el azt őt megillető helyet, mely nemcsak neki, de a monarchia nagyhatalmi állásának érdekében is áll. A javaslatot

a közgyűlés lelkes éljenezéssel egyhangulag határozatere ömelle.

A nyilvános illemhelyek ügyében a közgyűlés elfogadta az állandó gazdasági bizottságnak azt a javaslatát, hogy sürgősen szereztesse be más ajánlatok is és a legközelebbi közgyűlés fogja azokat érdemileg elbírálni.

Szűcs Mátýásnének kérelmét gyermekei részére megállapítandó nevelési járulékról — a közgyűlés teljesítette.

Óz. Augler Edéné, Ninkov Lázár nyugdíját a közgyűlés megállapítja.

A közkórház költségeloirányzatát elfogadja. Rosenzweig József dr. orvosi oklevelének meghirdetésével a gyűlés befejezést nyert.

Képviselőnk részvétnyilatkozata.

Az ujvidéki kerületi munkásbiztosító pénztárt sulyos csapás érte, két érdemes tisztviselője: *Stefan Ferenc* és *Fülöp Lajos* a hazájukért vívott harcban hősi halált haltak.

Szlezák Lajos dr. városunk országgyűlési képviselője a következő meglehangú levélben fejezte ki részvételt:

— Igen tisztelt Elnök ur!

Az ujvidéki kerületi munkásbiztosító pénztárnak az imént kizhöz vett gyászjelentéséből mély megilletődéssel olvastam két ítv, derék tisztviselőjüknök a haza hősiességében megdicsőült halál híret.

Bármily fájdalomosan érinti is az érző emberi szívet embertársának korai halála, a vértanúk életének hirtelen letérése kiengesztelőleg és felemelőleg hat ma lelkünkre, mit hangulatos gyászjelentésük is bizonyít.

Igen, *Stefan Ferenc* és *Fülöp Lajos* immár kiült szíve is tele volt a haza iránti szeretet melegével és az a közös, nagy sir, melyben minden rangu és rendű vértanútsáikkal együtt nyugszanak nem néma hant csupán, hanem a világnak szóló és az Ég felé törő beszédese jele a magyar nemzet önfeláldozó hazaszeretetének, törhellen egységének és történelmi hivatásának.

Azt hiszem végelessé pihenőt lelküknök csak áldozatuk megértése és megbecsülése és a mindnyájunk által óhajtott győzedelmes béke hozhat.

Az ő haláluk ma nemcsak családjuk és a munkásbiztosító pénztár gyászja, hanem veszteség a nemzetre is, mely két vitéz, önfeláldozó harcosát veszlette el.

Igen kérem tisztelt Elnök urat, sziveskedjék az ujvidéki kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága, felügyelőbizottsága, tisztviselő és orvosi kara előtt *Stefan Ferenc* és *Fülöp Lajos* halála felett érzett mélységes, igaz részvéteimet tolmácsolni.

Kiváló tisztelettel,

készséges hive:

Dr. Szlezák Lajos,
országgyűlési képviselő.

Képviselőnk részvétele a munkásbiztosító pénztár igazgatóságában és tisztviselői karában élénk visszhangra talált.

Az oroszok lelkesedése.

A nagy tömeg, mely sokadalmában leli erejét, kisebb tagozatában laza és csekély erőt, még kevesebb lelkesedést fejt ki.

Ujvidéki földünk Cs. S. őrmester, ki az éjszakai harctéren sulyosan megsebesült, mikor a legnagyobb veszély közepette embeivel az ellenséges gyűrűn áttört, hogy a csapatának élémszert vihessen, majdnem életét veszítette. Derék emberei nem hagyták a vérbenborított csapatvezetőjüket sulyosan megsebesítve a csatatéren, hanem 4 ujvidéki fiu fölkapta és az erdő sűrűjén át biztos földözetbe hozta. Innen a Prága melletti Karolinentába került, hol a kitűnő ápolás mellett csakhamar annyira összezsépte magát, hogy a csehországi Kamenicára vitték. Itt az üdülőth otthonában a még kitűnőbb ápolás sokat enyhített baján. Idők multával tán teljesen fölépül.

Földünk szüleikhez intézett levelében sok epizódot ír le, melyeket az éjszakai harctéren átélt.

Az orosz lelkesedésről Cs. S. így ír:

— Hogy hol, mellékes. Orosz és magyar lövészárkok szemközt vannak. Hó, jég és köd. Lövészárkunkhoz 90 lerongyolódott, piszkos, éhes orosz felemelt karokkal közeledik és kö-

nyörög: fogjuk el őket, odaát nem lehet kibírni „Hunger pane, Hunger viel Hunger!” Hadnagynuk megtékinti a társaságot. „Ej mit, menjetek csak vissza! Minck etessünk benneteket!” — Mondja szerbül, de megértik. Lehorgasztott fővel fordulnak vissza. De rövidesen újra megjelennek. „Pane Hunger, grossen Hunger, gefangennehmen!” Ekkor már 130-an voltak. Hadnagynuk félévőlől szól oda: „Disznókat nem használhatunk. Ha azt akarjátok, hogy elfogjunk benneteket mosakodjatok meg előbb. Takarodjatok!”

Másodszor is szomoruan vonulnak vissza az ellenséges hadállásba. Ott élénk tanácskozás. Nincs segítség az áldozatot meg kell hozni; — ide a vízzel! Az oroszok ismét jönnek. Szemek fényessége elárulja, hogy megküzdöttek a borzadállyal!

„Pane wir gewaschen sind, ganz sauber, bitte pane, nicht wieder zurück. Hunger, grossen Hunger, garnicht zu essen!” — Na her mit euch! — mondja a hadnagynuk. — Káplár Horváth vezesse 10 emberrel a konyhához és azután a divisionkommandóhoz, a fogolytranszportozhoz.” — Ekkor már 220-an voltak. Az oroszok boldogan indultak. Igen, az oroszok borzasztón „lelkesednek” a háborúért.

Háboru és kertészet.

Ne csak azok szolgálják a hazát, kik az ellenséggel küzdenek, hanem mindannyian, akik itthon maradtunk s otthonunkat, kicsi vagy nagyobb kertünket élvezzük.

A háborús események folytán tavasszal lényegesen kisebb lesz a zöldségtermék, s így mindenféle friss főzelék behozatala. Ez annál sulyosabban fog érinteni bennünket, mert hiszen akkorára a konzerv- és hüvelyes főzelékek, valamint a rizskása a hadbanálló nagy fogyasztása folytán nagyjában elfogytak.

Hazafis munkát végzőnk tehát, ha az élémszereket lehetőleg szaporítjuk. Mindenki, akinek kerteje és alkalmas berendezése (üveg-háza, melegágya) van, kötelességének kell hogy érezze, hogy ezeket főzelék termelésre már jókor kihazsnálja.

Nemcsak hogy önmaga jut ezáltal friss főzelékhez, amelyet különben drága penzen kellene vásárolnia, hanem még vásárra is küldhet, amiáltal a köz élelmézéshez hatásosan hozzájárulhat.

A következő főzelékeket lehet már mostan bevetni: kelvirág, kel, kalarábé, saláta, nyári-endivia és hónapos retek. Ezek a zöldségtermék meleg, fémeleg üvegházakban és melegágyakban jól tenyésznek.

Sárgarépat, petrezselymet, hagymát, feketegyökert, parajt kedvező időjárás esetén már február hónapban szabad földbe lehet vetni.

Ha a borsót januárban faládkába ültetjük márciusban már bátran kiültethetjük a szabadba.

A kelvirág, káposzta és kel áttelelt palántáit márciusban kiültethetjük a szabad föld barázdáiba.

Burgonya könnyen csíráztható és a kert védett helyére kiültetve hamarabb használható.

Hogy lehetőleg korán nagymennyiségű zöldséget termeszthessünk, főleg a meleg ágyakra kell különös sulyt fektetnünk.

Nagyon kevés befektetéssel itt nagy eredményt érthetünk el még kis kertünkben is. Akármilyen egyszerű deszkaláda ablaküveggel és elegendő ló- és tehén trágyával (amely továbbra is földünk elönyére válik) megfelel ennek a célnak. Az ablaküveg helyeti szükség esetén olajos vagy zsiros papírral bevont fakereteket is használhatunk.

Kertecskénk vagy kis földünk, mely eddig csak örömrünk szolgáló járuljon hozzá most családunk és ha lehet embertársaink megélhetésének megkönnyítéséhez.

Előrelátó beosztás, szeretetteljes gondosság itt szép eredmények elééréséhez vezet.

Felvilágosítással és tanácsal mindenkor szívesen szolgál a

**A „Női segély a háboruban”
Gyümölcs és főzelék alosztálya**

Wien IX. Politmannngasse 12.
Budapest II. Ákos utca 16.

HIREK.

Eljegyzés. *Lambert Miklós* az ujaradi takarékpénztár főkönyvelője eljegyezte Ujvidé-

ken Mitterling Rezső a Häfner-gőzmalom főkönyvelőjének bájos leányát *Anokát*. (Minden külön értesítés mellőzésével.)

Sok jót tesz Pekló Béla építőmester, az ipartestület érdemes elnöke. Most, mikor a tél dermesztő hidege a játékonyság gyakorlását szinte ránk parancsolja, Pekló a nemeslelkűek vezérével lesz. Nyolcvan gyermeket sajátjából ruházott fel, legnagyobb részét olyanokat, kiknek apjuk hadbavonult. Isten áldása jutalmazza nemes cselekedetét!

A játékonyságról ismert *Roth Vilmosné, Krausz Detti* urasszony meghalt. A játékonysága emlékoszlopot emelt számára, melyen hervadhatatlan érdemei örökre be vannak vésvé. Életének delén, mikor még nemes ténykedését legjobban művelhette volna, szőlította el a kéréllhetetlen halál. Roth Vilmos fakeskerkedő nejét siratja a megboldogultban. Nagy kiterjedt rokonság és azoknak sokasága, kikkel jót tett, mélységesen gyászolják a páratlan-jóságú urinót. Temetése pénteken d. u. nagy egyházi pompával, — dacára, hogy koszorúk a ravatálát nem borították, — és igaz részvétellel ment véghez.

Ott küzdött a legelejen *Urban Viktor* a 43. gy. e. hős főhadnagya. Az északi harcokban küzdött a derék katonája és nagyon szép tanujelét adta hősiességének. De megsebesült. Alig, hogy fölépült ismét a küzdők, a legbátrabbak között látnak Urban főhadnagyt. Sebe nem hegedt be egészen, azután meg tifusz is járult a beteg test sorvasztásához. Ennyi ellenséggel még Urban sem tudott megküzdeni. Hétfőn d. u. szerető szülője karjaiban halt meg. A megboldogult 29 éves korában, szadadossá való előléptetésének küszöbéről távozott el tőlünk. Urban Ignác a Magyar Előlegetési Egylet elnökgazdátja fiát vesztette az elhunytban. Temetése a legnagyobb részvételt csoportosította sirja köré és utolsó menetéhez.

A gabona beszerzés. Ha jószántából nem hoz piacra a termelő, akkor elveszik tőle. Igaz, hogy megfizetik az árát, de mégis sokkal tisztességesebb eljárás, ha a termelő önként adja el. A mi bácskai gazdáink nem igen törődnek azzal, hogy a törvény reájuk parancsol. Addig nem árusítják a gabonát, míg a hatóság emberei meg nem jelennek náluk. Zanbauer Agoston r. kapitány és Wachtl fogalmazó rekvirálás céljából a szállásokon jár-tak. Több mint 50 vagon gabonát irtak össze, melyből több mint 500 q már be is hozták. A többi még e héten hozták be. Ezt a mal-mok között osztják szét. Ezenkívül jön még elegendő gabona, de kész liszt is. Felesleges tehát minden aggodalom, mert bőségesen el leszünk látva. Hogy a lisztereskedőket meg ne rohanják, a polgármester minden családnak, a családtagok arányához képest, igazolványt fog kiszolgáltatni, melynek felmutatásával a kereskedő mindenkinek annyi lisztet köteles adni, mennyire tényleg szüksége van. És ha a kereskedő vagy malom nem teljesíti a hatósági utasítást vagy kivételt, akkor érzékenyen megbüntetik.

Tüzek. Az elmúlt héten két tüzesetünk volt. Az első Kenyér utca 8. alatt a katonai ezred cipész- és szabóműhelyben támadt. Hamarosan elfojtották. De a szombatira virradó éjjelen támadt tűz igen veszedelmes következtében keletkezett tűz a fűtőházat nagyon megrongálta. Sánta rendőr sulyosan megsebesült. A tűz oly gyorsan harapódzott el, hogy alig lehetett a gőzgépeket kihelyeztetni.

Az alkohol adata. Bakos József 60 éves alkoholistája az uvidéki rendőrségi börtönben szívszélhűdés következtében meghalt.

Gazdátlan tehenet találtak. Igazolult tulajdonosa a városházán jelentkeztek.

Aki nemcsak a saját érdekeit és hasznát keresi. Ritka, mint a fehér holló, de van ilyen is, pedig nálunk. Bachrach Lajos nagykereskedő megsebesítette azt, amiért Uvidék közönsége nagyon hálás lesz neki. 152 drb hízott marhát vett a budapesti piacon. Egy-két nap múlva itt lesz a vásárolt marha-állomány és ekkor lesz hús bőven. Bachrach Lajos nem vette tekintetbe saját érdekeit, hanem nagy áldozatok árán, gondoskodott Ujvi-

dék hússzükségletéről. Mire a készlet elfogy, addigra ismét szerez. Ilyen legyen a kereskedő! Nem hiába bízzák meg egy katonaság, mint az összes kórházak hússzükségletének beszerzésével. Ilyen válságos és gondterhes időben ismerhető föl a tisztességes kereskedő, kit nem az uzsora ösztöne sarkent.

Lisztutalványozás. A város polgármestere minden lehető elkövet, hogy a liszthiányt és az esetleges visszaéléseket megszüntesse. Ezért adja ki az alábbi mintaszerinti „lisztutalványokat“:

szám. Uvidék sz. kir. város polgármestere.

Lisztutalvány

..... tagból álló családja részére.

Lakik: utca sz. a.

Fejenként és naponként $\frac{1}{2}$ kg. lisztmennyiséget számlítva:

Kiszolgáltatható 7 naponként: kg. lészta- vagy főzőliszt.
..... kg. kevert kenyérliszt.

Nagyobb mennyiségnek egyszerre való kiszolgáltatása csak külön utalványra van engedve.

Uvidék, 1915. évi hó napján.

Polgármester megbízásából:

A kiszolgáltatás napja és az elárusító aláírása.

--	--	--	--	--	--

Haiálos vasuti baleset. A Vaskapunál 2 mozdony összeütközése következtében Terzinger István mozdonyvezető meghalt és egy fűtő sulyosan megsebesült. A nagy kődben nem lehetett a jelzéseket kivenni. Vizsgálat fogja a vétkes mulasztás mibenlétét megállapítani.

Miért kapható Péterváradon minden es olcsóbban mint nálunk? Ezt a kérdést intézik hozzánk. Megfelelünk rá. Kéréllhetetlen igazsággal. Pétervárad Szerém-megyében fekszik. A miniszteri rendelet megkíméli a háború által sokat szenvedett határmenti megyéket és a magyarországi rendelkezés hatályát, erejét nem érezteti a sokat sajnnyagotott lakókkal. És ott még nem létezik annyi élelmiszer és szükségleti cikkek uzsorása, mint nálunk. Mert nálunk nem elegendnek meg a rendes polgári haszonnal, hanem a bórrel együtt egy darab húst is lerántanak. De nemcsak sok kereskedő, tisztelő a kevés kivételnek, hanem még a fuvaros is zsarol. Egy méter fa hazaszállítása — *jadán forintu*-ba kerül. A fa elárusítását is ellenőrizni kellene. Meg nem engedhető, hogy az a fa, mely normális időben 40 K — ma 68—70 K. *Nem kell annyira* kihasználni a szorult helyzetet. Ja, de nem lakunk Péterváradon! Sajnos, hogy meg kell írunk ezen szomorú dolgokat. Azután nem ilyen goromba, kihívó magaviseletű némi kereskedő! Segíteni jelenleg nem segíthetünk az állapotokon, de mielőtt a rendes vasuti menetrend lép életbe, akkor egész karavánok indulnak majd máshova, hogy szükségletüket beszerezhessék, akkor sok „zsarolonc“ becsukhatja a boltját. Nem feledjük ezt a lelketlenséget!

Koszorumezváltás. Róth Vilmosné koszorumezváltására a szegények részére adtak Ernst Betty és Bernát 200 K, Ernst József és neje 50 K, Pálmai család 50 K, dr. Géza Imre és neje 50 K, Ernst Márkus és neje 50 K, és Izraelita Nőegylet 50 K.

Nemeslelkű adomány. Ernst János és Roth uvidéki fakeskerkedő 1000 koronát adott át a főispáni hivatalnak az uvidéki hadsegélyezés céljára.

Megbüntetett berkocsis. Herceg Auersperg Ferenc ezredorvos Mihályovics Gyula fiákkeros kocsián elhajtott a Ferenc József térről a honvédelaktanyába. A berkocsis e rövid utrát másfél koronát követelt. Az ezredorvos azt megtagadta. A rendőrkapitányság 5 koronával büntette meg a berkocsist.

Nem tartják be a miniszteri rendeletet mert egész Bácskában, mosolygó, omlós fehér kenyert esznek. Egy csöppet sem takarékoskodnak. Temerinben, Turján, Vajszkán, Palánkán és mindenütt fehér kenyér kerül az

asztalra. Ezt a lelketlen pazarlást meg kell gátolni és a vétkezőket szigorúan megbüntetni elmulasztathatlan kötelesség. Ha a német császár beéri a kevert lisztből sült kenyérral, akkor a mi bácskai polgáraink is megelégedhetnek vele.

Népfelkelő tisztek előléptetése. Az uvidékiek közül a következők léptettek elő főhadnagyká: Dietzgen Imre, Dungszyrky Sándor, Eichner Zsigmond, Boksan Milos, dr. Micstak Lajos, dr. Mijátovics Milos, Stessel Rezső, Paukovics Ernő, dr. Szlávi Kornél, dr. Eppinger Miksa, Cselikovits Imre, Königsdtler Béla, akik valamennyien a 6. népfelkelőezred kötelékébe tartoznak. Kalenic Radivoj dr. segédorvossá neveztetett ki a 10. honvéddru-szárezredbe.

Az áruhajó kudarca. Akármennyire igyekezett a harmadik hajó, mely az uvidéki kereskedők részére bőven megrakodott iramodott Uvidék felé, célját el nem érte, mert a beállott hideg dunai utjában Kamenicán kikötésre kényszerítette. Most onnan kell az árukat hazahozni.

Szerencsés baleset. Különösen hangzik, de így történt. A villamos nekiiramodik egy vigyázatlan szamaras kordéknak. A bennülő pékinas hármat hempereg, egészségesen, sér-tetlenül talpra áll; a szamarának csak a köte-nyét horzsolja. Egyedül a kordé végtagjai sér-ültek meg.

Állatvédelem. A hirtelen megváltozott időjárás szinte veszélyessé tette a járást; annyira sikos az utca burkolata, hogy csakugy potyog ember és állat. Különösen a rosszul patkolt lovak szenvednek sokat. Most az elmúlt napokban a város utcáin mindennapi „látvány“ volt az utcán elesett ló. Sok annyira megsértült, hogy teljesen hasznavehetetlen lett. Tán mégis segíteni lehetne ezen. Homokkal kell behinteni az utca burkolatát. De mégjobban el-szorul az ember szíve, ha látja a lelketlen koc-sisokat, kik annyi terhet raknak egy kocsi-ra, amennyi kétfőre is sok volna és aztán ütlik-venik a szegény párákat, melyek majd össze-roskadnak a teher alatt. Megtörténik, hogy vé-letlenül egy emberséges rendőr megpillantja az állatkinzást. Ilyen állatvédő *Uraos Mátyás 14. sz. rendőr*, ki a vasuti töltésen dolgozó vasutas fuvarost tanította rendre. Ez az ember egy lóval egy $\frac{1}{2}$ ól fát huzatott föl a vasuti töltésen.

Megfagyott. Bogolyub István kiszácsi lakos, koldus f. hó 5-ére virradó éjjel Kiszá-cson, a nagy hideg következtében megfagyott.

Sikkasztás. *Trebitsch Jakab* cservenkai születésű, óbécsei lakos vagyontalan, volt ke-reskedő sikkasztás büntette miatt került a vád-loklat padjára, melyet az által követett el, hogy Óbécsein az 1913. év végén a Pilischer Adolf-fal létrejött társasági szerződés értelmében ki-szolgáltatni kötelezett 8686 korona 33 fillért saját céljaira fordítván, jogtalanul eltulajdoni-totta. Továbbá Trebitsch Jakab vétkes bukás vétsége miatt, melyet az által követett el, hogy a csödkérvény beadásának elmulasztása által alkalmat szolgáltatott arra, hogy vagyónára több hitelzője zálogjogot nyerjen. A kir. tszék 1915. évi február hó 4-én megtartott főtárgya-láson Trebitsch Jakab vádlottat a sikkasztás büntette alól felmentette, ellenben a vétkes bu-kás büntette miatt 100 kor. pénzbüntetésre (vagy 5 napi fogházra) ítélte. A kir. ügyész a sikkasztás büntette miatt való felmentést feleb-bezte meg.

Hivatalos hatalommal való visszaélés. Hajdu György és Varga Sándor óbécsei lakos közséj rendőrköz mint tettes társak, Óbécsein 1913. évi augusztus hó 15-én Pénzes Pál óbécsei lakost hivatali hatalmukkal visszaélve törvényellenesen együtt elfogták s ugyanazon alkalommal lökdösték, karddal és bottal ütlegelték, testét szándékosan, de ölési szándék nélkül akként bántalmazták, hogy az 20 napon túl gyógyuló sulyos testi sérülést szenvedett. Az uvidéki kir. tszék 1914. évi április hó 2-án 1.) Hajdu Györgyöt 1 évi fog-házra és 2.) Varga Sándort pedig 8 havi fog-házra ítélte. Ezen első bírói ítéletet a szegedi kir. ítélőtábla 1914. évi június hó 24-én meg-tartott tárgyaláson helybenhagyta. A n. kir. Curia 1914. évi december hó 1-én kelt ítéle-

tével Hajdú György büntetését 1 év és 2 hónapi fogházra felemelte. Az ítélet jogerős.

Kolera, feketehimlő stb. Különös jelenség, hogy vidéki lapok oly rémséges állapotokat regisztrálnak Ujvidékről. Mi akik itt élünk, nem állíthatjuk, hogy oly ijesztők voltak azok az állapotok. Itt: *kolera, vérhas tifusz és mi egyéb fertőző betegség volt*, de ma már elenyésző csekély mértékben konstatálható. Ezért járványnak nem lehet nevezni. Hatóságunk minden kellő óvó intézkedést megtett. Városunknak nem használunk, ha folyton rémhíreket terjesztünk. Épp oly bűnt követ el az, aki koleras híreket terjeszt mintha a hadmozdulatok vagy más háborús hírekről, melyek ártalmunkra lehetnek, valamit közül. Ez is roppant befolyásolja a hadsereget. Hisz itt él velünk.

Gondatlanság által okozott súlyos testi sértés Ivicz Péter péterrévei szül. vagonos lakatos mester sajkásgyörgyei lakos gondatlanság által okozott súlyos testi sértés vétsége miatt állott a törvényszék előtt, melyet az által követett el, hogy Sajaksgyörgyén 19. 4. évi augusztus 2-án a magával hozott és felügyeletre bízott Musiczki Lenka 7 éves leánygyermekét a mozgásban levő cséplőgéphez vezette és felügyelet nélkül hagyta s a cséplőgép első kerekére a gyermek jobbára fején keresztül ment, miáltal a gyermek 20 napon túl gyogyult testi sértést szenvedett. Az ujvidéki kir. törvényszék 1915. évi február hó 4-én megtartott fő tárgyaláson Ivicz Péter vádlottat 20 K. fő- és 10 K. mellékbüntetésre ítélte.

A tronörököspar gyilkosait kivégezték. Szarajevóból jelentik a Magyar Távirati Irodának: A várbörtön udvarán szerdán délelőtt 9 órakor kivégezték a hazaárulás miatt halálraítél Cubrilovics Veljót, Jovanovics Mikót és Ilics Danilót. A kivégzésnél incidens nem történt. A szintén halálraítél Milovics Jakov és Kerovics Nedjő kegyelmet kapott és halálbüntését életfogytiglani, illetőleg 20 évi súlyos börtönrre változtatták át. A következőket táviratozta Szarajevóból: Ferenc Ferdinánd tronörökösnek és nejének három halálra ítélt gyilkosán ma délelőtt 9 órakor hajtotta végre az ítéletet a várfogház udvarán Seifert hóhér. Közönséget nem bocsátottak az aktushoz. Miután a delinkveneknek az ítéletet és rövid megokolását felolvasták, a vesztőhelyre vezették őket, a hol három akasztófa volt felállítva.

Elsőnek Cubrilovicsot vezették az akasztófához. Cubrilovics a paphoz ment, háromszor megcsókolta a feszületet és így szólt:

Üdvözlje, kérem, feleségemet és mondja meg neki, hogy ebben a pillanatban rá gondolok. Azután nyugodtan engedte, hogy megköttözzék. A midőn már az akasztófan állott, felkiáltott:

Éljen a népi! Éljen . . .

Tovább már nem szólatott. Dobpergés szegte szavát és a hurkot a nyakára szorították. Jovanovics következt azután a ki egész testében remegett. Az akasztófa alá érve, ő is így kiáltott fel:

Éljen a népi!

Legvégül Ilics került sorra, a ki egészen apatikus volt.

Kivétel szabadságok. Mint ismeretes, a hadvezetés megengedte, hogy a póttesteknél levő legénység, legközelebbi hozzátartozók elhalálózása alkalmából rövid ideig tartó szabadságot kaphat. Ezt az engedélyt most szélesebb keretbe fektették. Egy legújabban megjelent rendelet értelmében ugyanis a szabadság akkor is engedélyezhető, hogyha a legközelebbi hozzátartozók — és pedig feleség, szülők, nagyszülők, testvérek és gyermekek — körében súlyos megbetegedés fordult elő.

Harci nóta. Szövege és dallama Herrmann Károlytól. A háboruban elesettek özvegyei és árváiak „a m. kir. honvédelmi minisztérium Hadsegélyező Hivatala” által gyűjtött alapja javára. Nagyból mennyiségben kapható a Hadsegélyező Hivatalban (Országház), egyenként a legtöbb dohányszékében. Levelezőlap alakú. Ára 10 fillér. Herrmann Károly mint a budapesti első honvédszolgálat tartálékosa ment a galiciai harctérre. A készülődés izgalmaiban néhány patyogó tüzes harci nóta csendült meg dalos lelkében. Az egyik hamar népszerű lett az egész ezredben. Ezt énekelték a kaszárnyában és masirozás közben, ezzel bu-

esztak a határon a hazától, ezzel robotgok végig Galicián, ezzel derítették a ravaruszkai véres napokat. A szerző telefon-parancsnok volt, a harcól sántán jött haza s most Budapesten van. Reméli, hogy nemskora Varsóban éneki pajtásaival: Hazajövünk dicsőséggel! — A zamatos szövegű és dallamu nóta nagyon megtetszett Jenő löhercegnek is, aki nagyobb mennyiséget rendelt belőle. Egy jeles bécsi zeneszerző rapszódciává dolgozta fel a dallamot.

Egy világos fej gyorsan feltalálja magát a megváltozott liszt körülményeiben s minden térszínház és sítéményhez Dr. Oetker-féle sütőport használ. A háborús lisztkeverék mint az árpa. zab kenyérliszt stb. könnyű és jól emészthető tésztaakat adnak, ha ezekhez az orvosilag ajánlott élesztőszert a Dr. Oetker-féle sütőport használjuk. Speciális recepteket szivesen szolgál a lap olvasóinak ingyen és bérmentve Dr. A. Oetker konyhavegyészeti intézete Baden, Wien mellett. Háborús tésztaikkal különösen ajánlhatók a Dr. Oetker-féle pudding és vörös dara, amelyek Dr. A. Oetker-féle sütőporral kaphatók s minden világos fej által igen előnyösen ismertek.

Elítéltek a lisztárak emelése miatt. Az egyik nyitrai gőzmalom ellen több panasz érkezett az illetékes hatóságokhoz amiatt, hogy a kormány által rendelkezett megállapított lisztárakat nem tartja be, hanem a maximális áratok felül még minden zsák liszt után öt korona külön díjat szedett. A feljelentés alapján a város rendőrkapitánya eljárást indított a malom igazgatója, Fuchs Emil ellen és el is ítélte őt a kivételre intézkedéséről szóló törvény alapján kihágás címén, tíz napi elzárásra és száz korona pénzbírságra.

Görgei Artur születésnapja. Az 1848—1849-iki honvédek hivatalos testülete, a Honvédegyetiek Országos Egyesülete az idén is üdvözölte Görgei Arturt születésének 97-ik évfordulójára napján. A Balogh Sándor dr. lovag, udvari tanácsos, elnök által szerkesztett szép üdvözlő iratot egész terjedelmében közöljük: „Mélyen tisztelt 1848—49-iki nyugalmazott honvédtábornok ur! Nagyszerű, kedves örökemlékü fővezérünk! Az 1848—49-iki magyar hazafias mozgalom honvédekatonái egyesületeinek országos központi bizottsága igen tisztelt tábornok urat, ugyanis, mint felejtetetlen emlékü lángeszű fővezérét, életkorának 1915-ik év január hó 30-án beállott 97-ik évforduló napján őszintén érzett mély tisztelettel, örömmel, s az isteni Gondviselés átkutatathatlan bölcseségű rendelkezése iránt ápolthálával ettelten üdvözli azon forró óhajlás kíséretében, hogy: a magas kortól elváthatatlan szellemi s pszichikai elgyengülésektől megóvja, e most iránt mindkét rendbeli képesség teljességének élvezetében még sok születési évfordulóját megérhesse s nagy élettapasztalatai számát még azzal gyarapíthassa, miszerint a történelmi igazságokat elteridítve magyarázni s időlegesen azokat elnyomni lehet, de elfojtani s meggátolni azt, hogy az azok iránt tévesen alakult közvélemény a valóságnak megfelelően átalakítsák, — le hetetlen! Az igazság utat tör magának az 1848—49-iki hazafias fellobbanás lefolyását jelző nagy események s következményeire vonatkozólag is, sőt máris majdnem egész teljességében észlelhető a helyes közvélemény oly kivánatos átalakulása, mely igen tisztelt tábornok-fővezérünket a haza legérdemesebb, legkitünőbb kimagasló honfiai sorába iktatja! Ennek biztos reményében maradtunk, Budapesten, 1915. január hó 20-án mélyen tisztelt tábornok-fővezérünknek őszintén örök tisztelt honvédekatonái s főtisztjei: Balogh Sándor dr. s. k. m. kir. udvari tanácsos, orsz. közp. elnök, Galambos András s. k. orsz. közp. jegyző.”

A detektív tragédiaja. Izgalmas, véres kimenetelű dráma játszódott le tegnap Budapesten az Erzsébet-köruton, amelynek egy fiatal detektív esett áldozatul. Kalmár József detektív a Köruton sétálva, a Dob-utca sarkán megpillantotta Wallenstein Ödön rovoitmultu pincért, aki most az első honvéd gyalogezred közlegénye. Wallenstein a szeretőjével, Börtös Róza rendőri felügyelet alatt álló nővel ment és ugylátszik valamin összeveszettek, mert a garázda legény egyszerre csak kirántotta a zsebkését és le akarta szelni a leányt. Ebben a percben ért a civódó pár háta mögé Kalmár detektív. A leány a kés láttára befutott a Dob-

utca sarkától alig néhány lépésnyire fekvő „Génuu”-kávéházba, Wallenstein pedig utána akart rohanni, de a detektív eléje állott. Wallenstein, akinek ugyancsak sokszor volt dolga már a rendőrséggel, felismerte a detektívet, és amikor az fölszólította, hogy tegye el a kést, felelet helyett bajonettjét is kirántotta és azzal kétszer-háromszor feleje szurt a detektívnek, aki botjával képtelen lett volna kivédeni a szurást és ezért elsütötte revolverét. A Browning golyója a tőmődő lágyékába furdott, Wallenstein megtántorodott és hátraesett. Ebben a pillanatban érkezett oda az Erzsébet-körutról két másik katonája, akik közül az egyik hátulról lefogta a detektív karját s le akarta fegyverezni. Az összefutott közönség is nekirontott a detektívnek, tizen is rátámadtak, ütötték-verték, anélkül, hogy tudták volna, ki-csoa és hogy mi történt, tépték a ruháját, botokkal verték és a rettenetű kavarodásban még hármat dördült a detektív revolvere. Így történt, hogy a nagy dulakodásban a revolvernek az ötödik golyója magának a detektívnek a mellébe furdott, éppen a szívet járta át és nyom-ban megölte. Wallenstein Ödönt, akinek súlyos a sérülése, a honvéd helyőrségi kórházba vitették. A rendőrség természetesen nagy nyomozást indított és ennek során kiderült, hogy Wallenstein Ödön, a többször büntetett tolvaj, akinek mindig baja van a rendőrséggel, közismert vakmerő verekedő. Kalmár József, a szerencsétlenül járt detektív 28 esztendő volt és közrendőrből lett detektív. Felesége és egy kis gyermeke van. A nyomozást a főkapitányságon a honvéd-hadbírószággal együttesen Koródy Béla rendőrkapitány vezeti.

Kedvezmény a behívandó tanulóknak. A aallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezést bocsátott ki ama tanulmányi kedvezmények tárgyában, melyekben a tényleges népfőlkélesi szolgálatra behívandó főiskolai, középiskolai és a középiskolával hasonló rangú intézetek növendékei részesülnek. A rendelkezést a következők tartalmazzák: E szerint azoknak a középiskolai tanulóknak, akik a szóbanforgó szemlén megjelenni tartoznak, már a megjeleneés előtt pár nappal a megfelelő osztály látogatásáról szóló igazolványt állítandó ki. A VIII-iknél alsóbb osztályú tanulóknak, ha a népfőlkélesi szemlén „alkalmas”-aknak találtattak, az illető osztályukról szóló bizonyítványt már bevonulásuk előtt egy héttel kiadandó, és célból közlülük a kétes előmenetellekkel idejekorán vizsgálattartandó. Ezeket a tanulókat, amikor bizonyítványukat átveszik, figyelmeztetni kell, hogy közlülük azok, akik a szemlén „alkalmas”-aknak találtattak ugyan, de a katonai szolgálat alól bármilyen oknál fogva a tanítási idő folyamán belül fölmentetnek és hazabocsátatnak, tartoznak az illető középiskolába visszatérni. A VIII. oszt. tanulóknál közlül mind azoknak, akik a népfőlkélesi szemlén „alkalmas”-aknak találtattak, már bevonulásuk előtt egy héttel kiadandó az értségi bizonyítvány, ha az értségi vizsgáló bizottság egy külön e célból tartandó értekezleten, amelynek elnöke az illetékes tanker. kir. főigazgató vagy helyettese, az illető tanulókat addigi középiskolai előmenetelük alapján „érett”-eknek nyilvánítja. Az említett években született és népfőlkélesi szemle elé állított magántanulók már folyó évi március hóban bocsátandók osztályvizsgálatra. azok a tanulók, akiknek az említett népfőlkélesi szemlén megjelenniük nem kell, a tanévét a szabályszerű módon és vizsgálatokkal tartoznak befejezni. Hasonló elbirálási alá esik valamennyi felsőkereskedelmi iskola népfőlkélesi szolgálatra bevonuló tanulója is.

A magyar sajtó és a háború. Abban a nagy küzdelemben, amely elé a világháború állította a nemzeteket, a magyar sajtó az egész világ elismerését kivívta. Tárnyilag s becsülettel, őszinte híradásai, nyugodt önmérséklete és hazafias komolysága meglepte a külföldet is. A magyar újságok a legnehezebb, legfárasztóbb munkát végzik, mert az újság hírszolgálatát most a legnagyobb akadályokba ütközik, hiszen a magunk háboruját vívjuk, a mi tüzélynk nyugalmáért küzdenek százazrek és milliók. Az újságíróknak éreznem, tudnia, értenie kell, mi tartozik a nagy nyilvánosság elé, mi az, a mit közölnie szabad a nélkül, hogy mindannyiunk féltve őrzött nagy érdekei csorbát szenvedjenek. Az Est munka-

társai, a kik a magyar irodalom és újságírás legelőkelőbb képviselői e feladatot a legkitűnőbbben oldják meg, bár ott vannak minden harctéren, ott vannak minden oly gócponton, a hol a külpolitika tekervényes szárait szövögetik. Az Est munkatársai a táborokból és a semleges államok fővárosaiból egyaránt bő és megbízható tudósításokat, színes és tanulságos cikkeket küldenek ennek az újságnak, mely immár három hatalmas fővárosi nyomdában 12 óriási gyorsforgó gépen készül. Az Est nagysága tükrözi vissza Magyarország mérhetetlen szellemi kincszeit. Mert ha ez az újság naponta közel 400.000 példányban fogy el, úgy a magyar intelligencia erőteljesebb, fejlődésképebb bármely külföldi nemzet intelligenciájánál. Európa egyetlen napilapja sem emelkedett 200.000 példányon felül. A napisajtó a leghivatottabb fokmérője minden ország műveltségének, azért kétszeresen büszkék lehetünk Az Est-re, mint újságra és arra a nagy olvasó közönségre, mely Az Est becsületes munkáját, tisztességét hirdőn méltányolni tudja. Az Est Budapesten, VII., Erzsébet-körút 20. szám alatt jelenik meg. A fővárosban három és Bécsben egy kiadóhivatala van és emellett az ország minden részén — több mint 2500 helyen — önálló bizományosok intézik ennek az újságnak az adminisztrációs munkáját.

A „Vasárnapi Újság“ január 24-iki száma ismét folytatja ama harctéri képek közlését, melyek e lapot nevezetessé, a mai nagy idők leggazdagabb és legteljesebb krónikájává tették; az összes harcterekről ad most is érdekesebb képeket. Közli ezenkívül az olaszországi földrengés képeit és báró Burián külügyminiszter arcképét. Szépirodalmi olvasmányok: Szemere György regénye, Sztrokay Kálmán, a harctéren küzdő írónk cikke a tüzről, Binder-Kriegelstein elbeszélése. Egyéb közlemények: irodalmi cikkek a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálózás stb. A „Vasárnapi Újság“ előfizetési ára negyedévre öt korona, a „Világ-krónika“-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap“, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

HIRDETÉSEK.

Menjen ma este az Apollóba!

Sok szép, érdekeset lát, mert most mutatják a kinematografia csodáit.

Fogak és teljes fogsorok, arany koronák, arany fogak, arany- és platinhidak amerikai módszer szerint és minden különlegességek fogakban. Foghuzás érzéstelenítve, tartós fogtömések, (plombák) készülnek **Blaschkó Ede** fogtechnikai műtermében és laboratóriumában **Ujvidék Kossuth Lajos utca 28. szám.** Vidékiek 1 nap alatt kielégíttetnek.

Fővárosi sörfőző

r.-t.

Kőbánya.

Vezérképviselőt Bácska és Szerém m. részére:

Kassowitz Zsigmond, Ujvidék.

Wolf Lajos

Kőbányai Fővárosi Sörcsarnoka

Winkle udvar.

Naponta friss csapolás, reggeli, ebéd és vacsora nagy választék.

MEGHIVÓ.

Az Ópaiánkai kölcsönös segélyző egyesület m. sz.
az 1915. évi február hó 14. napján d. u. 2 órakor,
az intézet helyiségében tartandó

XLV. rendes közgyűlésére

a szövetkezet tagjait ezennel tisztelettel meghívja.

A közgyűlés tárgyai:

1. Közgyűlési elnök, jegyzőkönyvvezető és 3 jegyzőkönyvHITELESÍTŐ megválasztása.
2. Az évi zárszámadások bemutatása, az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése.
3. Az egyes üzletrészek után eső osztalék megállapítása.
4. A felmentvény megadása.
5. Az igazgatóság által javaslatba hozott késedelmes fizető tagoknak a szövetkezet kötelékéből való törlése.
6. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság.

Mérleg számla.

VAGYON	K	f	TEHER	K	f
Készpénz	1915	27	Üzletrész tőke	31248	21
Váltók	93898	25	Takarékbetétek	63239	06
Kötelezvények	14657	28	Visszleszámítás	121007	—
Jelzálogos kötelezvények	91166	81	Tartalék	1100	—
Különféle adósk	9912	62	Leírás	8482	27
Folyó számlai adósk	6	40			
Értékpapírok	620	—			
Berendezés	700	—			
Átmeneti tételek	12200	—			
Összesen	225076	54	Összesen	225076	54

Nyereség és veszteség számla.

VESZTESÉG	K	f	NYERESÉG	K	f
Takarékbetéti kamat	3406	33	Intési díjak	89	76
Visszleszámítási kamatok	9710	65	Váltókamatok	6894	49
Különfélék	111	13	Kötelezvények utáni kamatok	2119	08
Házbér	120	—	Jelzálogos kötelezvények utáni kamatok	5664	57
Adók és illetékek	444	93	Átmeneti (hátralékos kamatok)	10400	—
Tőkekamat adók	309	15			
Javadalmazások	1940	—			
Üzleti költségek	643	44			
Leírások	8482	27			
Összesen	25167	90	Összesen	25167	90

Ópalánkán, 1914. évi december hó 31-én.

Fritz Péter s. k., Durstin Ferenc s. k., Stefanetz József s. k.,
igazgató. könyvelő. pénztárnok.

Ezen mérleg, nyereség és veszteségszámla a fő- és mellékkönyvekkel valamint leltárakkal összehasonlítottván s ezekkel egyezőnek találtattak.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Hepp Miklós s. k. Dikmann Ferenc s. k. Trpka Mihály s. k.

Teljesen igaza van a rendőrségnek!

Megparancsolta, hogy az élelmiszereket nem szabad másutt elárúsítani, mint a célra alkalmas, tiszta helyen, ahol kizárólag

Élelmiszereket árúsítanak.

Ilyen szép, tiszta helyisége van

Ujvidék legnagyobb
csemege és élelmiszer
árucsarnokának.

Tekintse meg a Herger-féle könyvke-
reskedés melletti csemege különleges-
ségi üzletet. Rákóczi F. u. 8—10. sz.

IRODATISZT,

aki valamely kereskedésben (esetleg
könyvkereskedésben) már alkalmazva volt
vagy kereskedelmi iskolát végzett s aki
a magyar, német esetleg szláv leve-
lezésben jártas, üzletben felvétetik.

Felvétetnek olyanok is, akik valamely
politikai hatóságánál, mint hivatalnokok
alkalmazásban voltak, vagy ügyvédi, eset-
leg más irodában dolgoztak.

Kondíció állandó.

Ajánlatok közvetlen alulírottához inté-
zendők.

IVKOVICS GYÖRGY

könyvnyomda és könyvkötészet tulajdonosa
UJVIDÉK.

Mutatványszám ingyen!

SALVATOR

Világhírnévnek örvendő

Salvator

sörkülönlegességünk szállítása a régi tradicio-
nális szokáshoz híven, ez évben is február
havában történik.

Hogy a n. é. közönség biztosítva legyen,
miszerint „SALVATOR“-sört és nem annak
valamely utánzatát kapja, kérjük az alant meg-
jelölt — minden hordón és palackon látható
— védjegyükre, melyen a törvényileg védett
„SALVATOR“ szó van feltüntetve, különösen
ügyelni.

Paulanersörfőző
Részvénytársaság
Salvatorsörgyár
München.

Vezérképviselő:

Mezey és társa

Budapest, IX., Ranolder-utca 4.

TELEFON: József 24—61.

Állandó nagy raktár

hordókban és palackokban.

Raktár Ujvidéken:

BAUER GYULA urnál.

A jelzés
idejét
multa!

Ezért szükségtelen jelezni, hogy

Weizer Benó

szabóüzletébe

(Ujvidék, Dunautca 21. sz.)

a legjobb katonai egyenruhászöve-
tek megérkeztek. 24 óra alatt előírá-
sos szabásu egyenruhák készülnek

Gépápoló és futó

kerestetik a selyemfonodába.

Fizetési feltételek a fonoda igazgató-
ságánál tudhatók meg.

Sokkal olcsóerűbb

ha a női pongyolát, teljes női gye-
mekruhát, kötényeket stb.

Készen vásárolja,

mintha a kelmét külön vásárolná.
Elég nagy szép választék áll rendel-
kezésre

Alaburics Mária

üzletében. — Szücs-utca 30. szám.

Hézagpótló vállalat indult meg.

Szakmabeli képzettséggel, sok évi gyakor-
lattal bíró szakemberek társultak.

„HELIOS“

műszerészeti és elektrotechnika i
vállalat

Ujvidék, Duna utca 5. alatt
megkezdte működését.

Vállalatunk a következőket öleli fel:

Mindenemű erős és gyengeáramú sze-
relések. Az összes műszerészeti (finomtech-
nikai) munkák és javítások szakszerű el-
végzése, mint pl. phisikai, mérnöki és orvosi
műszerek, irógépek, számológépek, tachomé-
terek, monométerek és mindennemű mérő
műszerek, Röntgen és elektromedikai készülé-
kek készítése és javítása.

Fényképezőgépek javítása.

Nagy választékos raktár kézi lámpákban és
száraz elemekben.

Illin Dusán

gyógytáa

Ujvidéken, Erzsébet-tér
az illatszerezészet és
hygienikus óvoszerek

minden különlegességével

dusan

föl van szerelve.

Rohitsi

Tempel

Styria

Donati

forrás. Szécsényvádn, diétetikus,
üdítő asztali ital. — Elősegít
az emésztést és anyagcsereét.

Legelőtettebb gyógyforrás. —
Indikálva: idült gyomornuru-
nál, székrekedésnél, Bright-
féle vesebajnál, lépdaaganat-
nál, májbaajoknál, sárgaságnál,
anyagcsere betegségeknél, a
légutak hurutos bántalmánál.

a maga nemében a legzad-
gabb tartalmu gyógyforrás jog-
erősebb hatással. Foképen
indikálva: idült bélhurutnál,
obstipációnál, epékénél, elhízási
hajlamnál, emésztési és cukor-
betegségénél.

**Legdusabb,
természetes magnézium-
glaubersósforrások**

Koraktár Magyarország részére:
Wolmann József, Budapest V., Bathory-utca 8.

Egyedüli képviselő Ujvidéken.

„VOLIN“

szab. csengősó egyedüli elárúsító helye
Ujvidéken:

a „HELIOS“

cégnél: Duna utca 5. szám a. Szalmiaksó egy-
általában nem kapható és így rendkívül fontos,
hogy a „Volin“ szab. csengősó, mely jobb
és sokkal olcsóbb mint a szalmiaksó, nálunk
bőségesen kapható.

Thierry A. gyógyszerész balsama

Utolérhetetlen hatású tüdő-
és mellbetegségeknél, nyhiti
a katarust, megszünteti a fáj-
dalmas okozó köhögést. To-
rokgyulladást, rekedtséget és
gégebaajokat megszüntet, va-
lamint lázt, különösen jó
hatású gyomorgörös és kolika
ellen. Gyógyhatású aranyér
és altesti bántalmaknál, tisz-
títja a veséket, étvágyger-
jesztő, elősegíti az emésztést.
Kittűnően bevált fogtájáznál,
odvas fogak, szájbűznel, val-
mint az összes száj- és fog-
betegségek, büffégés ellen,
megszünteti a száj vagy
gyomortól eredő büzt. Jó hatású pántlikagilisztnál.
Meggyógyít minden sebet, sebhelyt, orbáncot, láz-
tól eredő hólyagot, kelést, szemölcsöt, égési sebe-
ket, megfagyott testrészeket, vart és kiütést. Fül-
bántalmak ellen kittűnő hatású. Minden háznál
különösen influenza, kolera vagy más járványoknál
kéznél legyen.

Irjunk: Thierry A. Órangyalgyógytárának
Pregrada, Rohitsch mellett.

Nagyban: Thallmayer & Seitz és Kochmeister
utóda drógeriákban.

12 kis vagy 6 dupla vagy 1 nagy speciallűveg
5.60 korona.

Nagyobb rendeléseknél jelentékeny árengedmény!